

Aaçlık GENOTİDin 70-ci kara yıldönümü

1946 günü - 1947 kişi hem ilkyazı gagauzlara karşı zorlan yapılan aaçlıkta 40-60% insanımız, GENOTİDa kabaatsız kurban olup, aaçlıktan öldü!

Aaçlık canımızda, bir sarılmadık yara gibi, yatêr

Ekaterina Pavlovna KURTEVA (kızlık laabi – Yabancı, sokakça – Morka Kati), 01.04.1934-cü yılın duuması, Vinogradovka (eski adı Kurtçu), Bolgrad rayonu, Odessa dolayı, Ukrayna Respublikası:

“Aaaçlık ansızdan uuradı. Bizdä vardı neylän aaçlı geçirmää. Ama gedilär da aldilar ekinnerimizi.

Kim aldı mı? Hiç istämeerim onnarin adlarını da anmaa. Onnar, kim aldı ekinneri, sora hepsicii öldülär. Biz sa kaldık hem yaşadık. Kocam işçiydi hem şakaciydi. Bän da hep ölü. Uyduk. Onuştan kahırda da şakalar bizä yardım ettilär kırılmıylim hem verilmeylim.

Zordu, ama diri kaldık, ayakta kaldık. Lääzimdi yaşamaa, uşakları kurtarmaa hem ayaa koymaa. Yaşadık. Uşakları büöttük. Ev ettik. Ama aaçlık canımızda, bir sarılmadık yara gibi, yatêr. Ko onu uşaklarımız geçirmesin!”

Açan düdüklär düdüler, ama daullar urulmêér

Açan bakêrsin bu iki patredä, birisinin gözelliinä gözün mayılêr olêr, öbürünün verannınu da canın sancıdan daalêr. Bu patretlerin arasında 2 ay var – ilk patret yapıldı 2017-ci yılın Hederlez ayın (may) 5-dä Komratta, ikincisi da 2017-ci yılın Baba Marta ayın (mart) 27-dä Çok Meydan küyündä.

Bekim bu patretleri hiç yannaştırmayaceydik, ama aralarında pek büyük gösteri ayrıntılı var. Birinci patret – bu Gagauziyanın ön tarafı! İkinci patret ta – bu Gagauziyamızın arka tarafı!

Gagauziyanın ön tarafı için pek çok düdük düdüldü, ama Gagauziyamızın

arka tarafı için hiç bir daul da urulmadı. Zerä arka taraf için hem onun büyük belası için hep susêrlar.

Bela sa bu – evlerini barkıp, Gagauziyadan hepsicii kaçêr, kimin nereyi gözü görüsä! Bu açıklama diil. Bu – Gagauziyamızın en büyük tragediyası! Hepsi kaçarsa Gagauziya kimä kalacek hem kendisi da kalacek mı?

İkinci patredi yapmaa durgunduyan, bir şaşılacak iş gördük: sokaan 300 (!) metra uzunnuunda 8 ev darmadaan! Düşünersiniz mi – sade bir küüyün bir sokaanın 300 metrasında 8 ev! E kaç sokamızın kaç evi bom-boş kaldı?! **8-ci sayfa**

Hulusi KILIÇlan İgor DODON buluştu

Kirez ayın (iyün) 20-dä Prezident Igor DODON buluştu T.C. Kişinev Büyükelçisi Hulusi KILIÇlan.

Buluşmada inceledi, sorular ani bakılacaklar moldo-türk dostluu grupasının toplantılarında, angısı olacak Orak ayın (iyül) 10-11 günnerindä. İncelendi Moldova Respublikasının ekonomikasına türk investitiyaları konusu da.

Karşılıklı buluşmada taa bir kerä urgulandı, ani Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN bu yılın sonunda Moldovaya hem Gagauziyaya ofișial bir vizitlan gelecek.

Azerbaycan Gagauziyaya yardım edecek

Kirez ayın (iyün) 21-22 günnerindä Moldovanın Prezidenti Igor DODON yaptı bir ofișial vizit Azerbaycan Respublikasına. Bu vizitta o yanına aldı Moldova Sozialistlär partiyasının başını Zinaida GREÇANIYI hem Gagauziya Başkanını İrina VLAHı.

Azerbaycanın büyük öndercisinä Gaydar ALİEV sayğı göstererak, Moldova Prezidenti Igor DODON koydu venok Gaydar ALİEV'in mezarına.

Vizit zamanında Igor DODON buluştu Azerbaycan Respublikasının Prezidentinin İlham ALİEVlan, Azerbaycan Premer-ministrusunnan Artur RASİ-ZADEylan hem Azerbaycan Parlamentin (*Milli Meclis*) spikeriñn Oktay ASADOVlan.

Buluşmalar pek sıcak bir dostluk çerçevesindä geçtilär. Azerbaycan tarafından Moldova Prezidentine Igor DODONa hem bütün Moldova delegatiyasına büyük saygı gösterildi.

Azerbaycana vizittan sora, Gagauziya Başkanı İrina VLAH açıkladı, ani vizit zamanında annaşılmış, ani Gagauziyayı hem Azerbaycanın *Gabala* rayonu işbirlii kardashlı kuracek.

Bundan kaara Azerbaycanda olan kultura yortularında pay alaceklar Gagauziyanın artistleri hem ansamblileri.

Onnarın bütün harçlarını, başlayıp yol parasından konaklamayadan, üstünä alacek Azerbaycan.

Bakuda annaşılmış ani Gaydar ALİEV adına Fondu yapacek Gagauziyanın başkasabasında Komratta bir Kultura-üredici Merkezinin binasını.

Foto – president.az saytindan.

Komisiya gagauzları taa bir kerä erinä koydu

2014-cü yılı Çiçek ayın 29-da biz tiparladıydık yazısı “Komisiya angi yumurtayı yumurtlayacak: biyazı mı, karayı mı?” (bak: <http://anasozu.com/komisiya-angi-yumurtayı-yumurtlayacak-biyazı-mi-karayı-mi>), neredä Moldova hem Gagauziya arasında kurulan parlament komisiyasının (çalışmak grupasının) çalışmasını inceledik.

Bu çalışmanın sonunda, 2014-cü yılın Orak ayın (iyül) 18-dä, Moldova Parlamentinin tarafından ilk okumakta kaledildi “Kimi zakonnara diştırlımak hem enilenmäk yapmak zakon proekti”. Bu proekt Gagauz cümnnesinin arasında hem Gagauziya Halk Topluşunda kara yumırta olarak kaledildi. Bununna ilgili Gagauziya Halk Topluşu ozaman bir Açıklama da (rus dilindä) kabitti (bak: <http://anasozu.com/parlament-komisiyası-calismak-grupası-kara-yumurtayı-yumurtladı/>).

Bakmada ona, ani Moldovanın öndercileri adadilar, ki parlamentta ortak çalışmak grupasının (*burayı Halk Topluşu deputatları da girer*) Moldovanın “Kimi zakonnara diştırlımak hem enilenmäk yapmak zakon proekti” Gagauziyayının bütün teklifleri esa-ba alınacak bu iş, nicä da herkerä, bir kof hem kara yumırta çıktı.

Üç yıllık ortak çalışmalar, afedin, bir erä sibidildi.

2017-ci yılın Kirez ayın (iyün) 2-dä bu proektlar Parlamenta çıkarıldı. Ama, maamilä surat, Moldova Parlamentin juridika komisiyasından geçmediyileri

için, kaledilmedilär. Da te, Kirez ayın 7-dä, Moldova Parlamentin juridika komisiyası Zakon tekliflerini tuz-buz yaptı – tekliflerdän bişey brakmadı, taa bir kerä gösterip, ani gagauzların teklifleri hiç birinin umurunda da diil hem, ani Komisiyanın çalışması – vaki uzatmak bir oyundu.

Parlament komisiyası, bir kara yumırta yumurtayı, gagauzlara taa bir kerä gülmää aldı hem bizim erimizi taa bir kerä gösterdi. Deputatlarımız da bunu yuttular.

Bizim yazımızdan bir gün geçiktän sora Gagauziya öndercileri uyandılar, da bu konuyan ilgili rus dilindä bir açıklama yaptılar. **Oku 6-ci sayfada.**

“Gagauziya – bu Moldovanın sade bir sıradakı rayonu”

William HILLin lafları yanniş annaşmasın deyni, ondan, <http://newsmaker.md> görä, birkaç titata verecekrusça:

Элиты в Тирасполе заинтересованы в сохранении статус-кво, а Кишинев хочет реинтегрировать Приднестровье без позволения тому иметь собственное законодательство. То есть «дать» такой статус, чтобы НИЧЕГО не давать. Поэтому ничего не получится.

Takoe mnenie высказал бывший посол ОБСЕ в Молдове, профессор

Moldovada OSCE eski Büyükelçisi (1999-2001 yy., 2003-2006 yy.) hem ABD asker milli Kolecin profesoru William HILL Kirez ayın (iyün) 13-dä verdi bir intervyu Moldovanın *Newsmaker* internet gazetasına. Orada Canabisi dedi, ani “Kişinevde benimnän lafedennenin çoyu dedilär: Gagauziya – bu Moldovanın sade bir sıradakı rayonu”.

Natsionalnogo voennogo kolledjaka USA Uильям Хилл в интервью изданию *Newsmaker*.

Бывший посол ОБСЕ заявил, что Приднестровье хорошо знает, чего хочет: независимость с последующим присоединением к России.

«Когда в Кишиневе задаешь вопрос — чего вы хотите, в ответ слышишь: восстановления территориальной целостности, возвращения Приднестровья в состав Молдовы. Окей. А на каких условиях? И вот на этот вопрос в Кишиневе ответа нет. Мотивация Приднестровья ясна. Там определенные люди хорошо зарабатывают или зарабатывали в прошлом на существующих условиях. И элиты хотят сохранить это положение. Мне открыто это при-

значали, когда я работал в регионе, — сказал он.

Уильям Хилл добавил, что в Кишиневе нет четкого представления о том, какой статус предлагать Тирасpolju. По словам дипломата, он обязательно должен обеспечить собственное законодательство. А если в Кишиневе этого не понимают, то они не знают что такое АВТОНОМИЯ.

«В Кишиневе все сложнее. Но надо смотреть на Закон об автономии Гагаузии. С 1994 года этот закон плохо работал, не вполне выполнялся. Хотя у Гагаузии есть особый статус, многие собеседники в Кишиневе мне говорили, что Гагаузия — это простой рядовой район Молдовы. Если существует

TAKOE отношение, то зачем Приднестровью принимать предложения об автономии?

Молдавская сторона говорит, что законодательство Молдовы должно везде применяться в Приднестровье. Но так не может быть, если у Приднестровья есть особый политический статус. Это значит, что многие законы из молдавского законодательства будут применяться, но что у Приднестровья должны быть и собственные законы. Это основное определение автономии. Я предлагаю, что в Кишиневе не хотят проигрывать, а если у Приднестровья есть свое законодательство — это проигрыш для них. Разграничение полномочий это сложно, это не просто делается. Но в этом смысл любой договоренности об автономии. И если в Кишиневе к этому не готовы, то, конечно, и решения никакого не будет», — сказал Хилл.

Foto – <http://newsmaker.md>

Kardaş Selçuklu primariyasından Kongaza baaşış su skvajinası

Kirez ayın (iyün) 5-dä, taman Kongaz küyüün Kurbanında, burada oldu büük hem yortulu bir sıra: küyüün Bucak maalesindä, Kongazın Türkiyedän Konya kasabasının kardaş Selçuklu belediyesinin hem TİKA'nın yardımının yapılan su skvajinasının hem başnäsinin açılışı.

Bu başnänin açılışı için Kongaza maasuz Selçuklu belediyesindän bir delegatıa geldi: Belediye Başkan Yardımcısı Ali Ziya YALÇINKAYA, Belediye Meclis (*primariya soveti*) aza-ları Ali İmran ARITAN hem Ali KÜL, Belediye Dış İlişkiler Müdürü Ayhan GÜRBÜZER.

Selçuklu primariyasının delegatıyasından kaarä ofitşal açılıta pay aldılar Türkiye Kişinev Büükelçisi Hulusi KILIÇ, TİKA Moldova Programaların koordinatörü Cana ALPASLAN, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Kongaz küyüün primarı hem Bucak gençlik maalesin may hepsi insannarı.

Açılıştan sora musaafirlär da, ev sahiberi da dattılar datlı hem tatlı sudan.

Not. Bildir, Kirez ayın 20-dä, hep Kongaz küyüün Kurbanında Selçuklu belediyesindän Kongazın kusurlu uşakların “*Güneş okçaazı*” Merkezinä bir maşına baaşlandı.

Özel not. Türkiyedän Konya ka-

sabasının Selçuklu belediyesi hem Kongaz primariyası kardaş oldular Akademik Todur ZANETin çalışmalarının hem Kişinev Türkiye eski Büükelçisi Mehmet Selim KARTALın hem Kişinev Türkiye Büükelçiliin eski musteşarı Orhan İŞIKIN yardımının.

“ATATÜRK anma” hem “Gençlik hem sport” yortuları

Hederlez ayın 19-da Türkiyedä bakılêr “ATATÜRK anma” hem “Gençlik hem sport” yortuları. Bu yortuyu pek geniş hem sıcak baktılar Kongaz küyüün Süleyman DEMİREL teoretik lişeyindä.

Yortuda pay aldılar Türkiye Kişinev Büükelçisi Hulusi KILIÇ, TİKA Moldova Programaların koordinatörü Canan ALPASLAN, Kongaz primarı Mihail ESİR, Gagauziyanın türedicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK, Akademik hem poet Todur ZANET,

Komrat Devlet Universitetin (KDU) türk studentları, başka türk vatandaşları hem cümne insannarı.

Kutlamaklar başladı ATATÜRKÜ hem onun arkadaşlarını, Türkiyenin kurtuluş cengindä kannarını verän in-

sannarını susmak minutundan anmatan. Sora Türkiye, Moldova hem Gagauziya Gimnaları calındı hem ofitşal nasaatlар yapıldı.

Yortuda ofitşal söz tuttular Süleyman DEMİREL teoretik lişeyin direk-

toru Funda TÜFEKÇİ, hem Türkiye Kişinev Büükelçisi Hulusi KILIÇ.

Bundan sora KDU türk studentları türk gençlik eminini okudular.

“ATATÜRK anma” hem “Gençlik hem sport” yortusu lişeyin üürençilerinin konferdinnän hem sport yarışmlarının ilerlendi.

11-ci şahmataylan şaşki turniri ATATÜRKÜ anma Gündüdä

Hederlez ayın (may) 19-da Komrat ATATÜRK bibliotekanında Türkiyenin “ATATÜRK anma Günü” hem “Gençlik hem sport Günü” yortularına baaşlanan 11-ci uşaklar arasında şahmata-şaşki turniri oldu.

Nicä da herkerä, “ATATÜRK anma Günü” hem “Gençlik hem sport Günü” şahmata-şaşki turnirini ortak hazırladılar Komrat ATATÜRK bibliotekasının zamatçileri hem Gagauziyanın şahmatalarda hem şaşkilerdä anılmış treneri Andrey Konstantinoviç ÇEŞMECİ.

Turnirin ofitşal açılışında pay aldılar analar-bobalar, Kişinev Türkiye Büükelçisi Hulusi KILIÇ, ATATÜRK bibliotekasının direktoru Vasilisa TANASOGLU, Türkiye Yunus Emre kuruluşun türk dilindä üüredicisi Yunus POLAT hem turnirin baş sudyası Andrey ÇEŞMECİ.

Turnir birkaç yaş grupalarına görä geçti. Turnirdan sora enseyennerä medalilär, Diplomnar hem baaşşalar verildi.

“Fulger” speşnaz polişiya Birliin sport salonun TİKA tarafından enilendi

Kirez ayın 23-dä Kişinevde oldu ofişial açılış Moldova Respublikasının içişleri Ministerliin “Fulger” speşnaz polişiya Birliinin sport salonuna, ani TİKA (*Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu*) yardımınınan enilendi hem tertiplendi.

Ofişial açılısta pay aldılar Moldova Respublikasının içişleri mimistrusu Alexandru JİZDAN, T.C. Kişinev Büyükelçisi Hulusi KILIÇ, TİKA Moldova Programaların Koordinatoru Canan ALPASLAN,

“Fulger” speşnaz polişiya Birliin komandiri Vasile İVAS hem başka temsilciler.

Açılısta ministr Alexandru JİZDAN şükür etti Türkiye Respublikasına o yardımınar için, ani yapıllerlar Moldova polişiyasının etiştirilmesindä. Canabisi urguladı, geçen yılın 15 Temmuz (*Orak ayı – nisan* “AS”) devrim denemesini basmakta Türkiye speşnaz polişiysi büyük eri aldı. Alexandru JİZDAN urguladı, ani iki devlet arasında bu uurda işbirliin ilerlemesini yinanâr.

Sport salonun ofişial açılışında Moldova Respublikasının içişleri ministrusu Alexandru JİZDAN verdi T.C. Kişinev Büyükelçisi Hulusi KILIÇ “Fulger” speşnaz polişiya Birliinin maasuz medalisini.

Not. Moldova Respublikasının içişleri Ministerliin “Fulger” speşnaz polişiya Birlii kuruldu 1991-ci yılda. Büünkü gündä 400 kişiye yakın insanı var. Moldovanın içindä barışı hem raatlı krumakta en büyük eri kaplêr.

Gagauziyada S-Peterburg gubernatoru bulundu

Kirez ayın (iyün) 11-12 günnerindä Gagauziyada otiyal vizitlan bulundu Rusyanın Sankt-Peterburg gubernatoru Georgiy POLTAVÇENKO. Canabisinnän bilä vardı büyük bir delegaşa da.

İlk gündä G. POLTAVÇENKO buluştu Gagauziya öndercilerinnän hem Komrat asker memorialına çiçek koydu. Komradın klisesindä Canbisi baaşladı Gagauziya kliselerinä 1500 “EVANGELİA. Gagauzça. Türkçä”, angısını hazırladı hem XX-ci üzyılın başında tipardan çikardı gagauz Aydinnadıcısı Ay-Boba Mihail ÇAKİR. Evangeliya enidän basıldı S-Peterburg gubernatorluun para yardımınınan. Geeri gubernator Georgiy POLTAVÇENKO kabetti klisä medalisi “Enseyici Geogiy”, angısını baaşladı ona Komratlan kaul arhiepiskopu ANATOLİY.

Sora da Sankt-Peterburg gubernatoru, Gagauziya öndercilerinnän bilä, yaptı açılış Başküyü (Kirsova) küyüün Mihail TANASOGLU gimnaziyasında kompyutor klasına. Gimnaziaya bu klası baaşladı Sankt-Peterburg pravitelstvosu.

Vizitin ikinci gündä gubernatorun hem delegaşyanın ekonomika hem kultura ururunda buluşmaları hem annaşmaları oldu. Avşamneyin da, Rusyanın günü için, Komradın meydanında büyük bir konert yapıldı.

Sankt-Peterburgta çıkan kiyatlara prezentasiya

Sankt-Peterburg delegaşyasinin Gagauziyaya vizitinin kultura çalışmaları programasına görä, Gagauziyanın Regional resim Galereyasında oldu bir prezentaşa, angısında Sankt-Peterburgtan musaafirlär tanıstdırlar insannarı kimi kiyatlarlan, ani çıktı Sankt-Peterburgta bitki vakıtında.

O kiyatların arasında, rus yazıcılarının kiyatlarını bilä, vardılar Ay-Boba Mihail ÇAKİRin “EVANGELİA. Gagauzça. Türkçä” kiyadı hem «ГЕРБ, ФЛАГ, ГИМН. Гагаузия (Республика Молдова).»

ГЕРБ, ФЛАГ, ГИМН. Санкт-Петербург (Россия)» kiyadı.

Prezentaşa Sankt-Peterburg pravitelstvosunun Basım hem mas-mediyaylan ilişkileri Komitetin başı Sergey SEREZLEV okudu dokladı «Государственная поддержка книгоиздания и книгораспространения в Санкт-Петербурге».

Sora Sankt-Peterburg ANO «Книжная лавка писателей» pravleniyasının predsedateli Vladimir MALIŠEV annattı o kiyatlar için, ani bitki vakıtta Sankt-Peterburg yazılılar Bırliindä tiparlandı.

Sankt-Peterburg GKU «Книжная лавка писателей» direktör yardımcısı Andrey ŞAMRAY annattı o kiyat sergileri hem çarşiları için, ani yapıller Sankt-Peterburgta.

Zavalı Gagauz Dilimiz! Hem zaametä, hem da harcanan paraya yazık!

Gagauziya hem gagauz halkı çoktan bekłardi, ani gelecek o gün, da Gagauziyamızın devlet, saalik, üüredicilik hem kultura kuruluşların duvarlarında peydalanacak gagauzça yazılı tablickalar. Gagauz kiiülerin hem sokakların adları yazılacaklar **GAGAUZÇA**.

Da te etiştik o günä. Yapıldı hem asıldı 314 tablicka (*Komrat rayonunda – 174, Çadır rayonunda – 140*). Valkaneş rayonu için da 63 tablicka yapıller. Ama tablickalara ilk bakışta, sevinmelik erinä, can acısı peydalandı. İş genä sayilsın deyni yapılmış.

Taa ilk peydalanın yazınlarda bir tepä orfografiya hem stilistika yannişıkları. Lafların maanasi yanniş kullanılmış. Haliz gagauzça lafları türlü uydurma lalfa diştirilmiş.

Bunu patretlerdän da görersiniz. Yapalim sade bir kisa analiz.

Alêrız lafi “*upravlenije*”, ani girdi gagauz dilinä hem temelleşti orada rus dilindän. Nelär salt yapılmêm o lafi diştirmää deyni? Onu yazdilar (*hepsi fotolar var!*) **müdürlük** ta, **bakanlık** ta, **başbakanlık** ta şindi **kurum** da.

Hadiyin bakalim gagauz dilindä sadä **“kurum”** lafin maanاسını, ölä nicä biz bileriz, hem nicä vererlär onu biliňmiş hem tanıňmiş bilim insannarı:

Kurum – I. заносчивость, важность, чванство. II. сажа, нагар, копоть. (ГАЙДАРЖИ Г.А., КОЛЦА Е.К., ПОКРОВСКАЯ Л.А., ТУКАН Б.П. Гагаузско-русский-молдавский словарь. // «Советская энциклопедия» // Москва, 1973 г., с.298).

O n u ş t a n , **«управление»** lafi, angısını istedilär yazmaa burada gagauzça läazim olsun **“kuru-**
luluş” – **“kurmaa”** lafindan geler, ama diil **“kurum”**, ani geler **«заносчивость, важность, чванство»** laflarından. Küsmeyin, ama açan gagauz dilini bilmeerlär, bölä olér!

Sanmêrim, ani bu işlär maasuz yapıller. Sayıklêrim, ani onnarın yapılması baalı haliz “**kurum**” lafin gagauz dilindä I. maanalarinnan. Zerä biz, “Ana Sözu” gazetesi olarak, oldu 29 yıl bu işleri için yazêriz, yardım için elimizi uzadêrız. Ama işidän yok, işitmää isteyän yok, elimizdän yardımı kabledän yok. Bizi saymêrlar, barliim halkımızı hem Gagauz Dilini saysınnar hem acısınnar.

Akademî hem poet Todur ZANET, Gagauziya Millî Gimnanın avtoru
Not. Patretlär alındı gagauzinfo.md saytından, da redaktyiamız tarafından işlendi.

GHT deputatları “Gagauz dilini kurtarmak için” Zaknon kabledilmesini teklif ederlär

Sonu. Çeketmesi 3-cü sayfada

Gagauziyanın Halk Topluşu lääzim incelesin hepsini Zakonnarı, angıları baali Gagauziyada dil politikasının, avtonomiyada gagauz dilin erinnän başka dillerin arasında, da versin garantiya artık kabledilmiş zakonnarın işlemesindä.

Sayêriz, ani zakonnarın çoyu işlämeerlär onuştan, ani diil belli edilmiş onnarın vakıt çerçeveleri. Bu üzerä da onnarın taa çoyu kalêrlar sade yazılı kıyyatta.

Örnek:

“Gagauziya(Gagauz eri) teritoriya-sında dillerin kullanması” Zakonunda, işlämeer 15-ci statya, angısında söle-nen onun için, ani blankalar, mühürlär lääzim olsun üçdilli: gagauzça, moldova-nca hem rusça, ani devlet organ-na-rin, küülerin hem kasabaların erindeki öndercilik kuruşların, cümnä toplum-narin, ekonomika, komerçiya, kultura organnarın, küülerin hem kasabaların, sokakların adları gagauz dilindä yazılı-sin.

Zakonun hep o statyasında yazılı, ani afişalar, bildirimnär var nicä ya-zılısnnar moldovan, rus yada gagauz dilindä . Hep bu kural işleer malların (etiketkaların), instruktyaların hazırla-nmasında da.

Sayêriz, ani lafin “yada” kullan-ması getirer ona, ani gagauz dili hiç

kullanılméeér.

“Gagauziya radio hem televideni-ya” Zakonunda işlämeer 27-ci statya, angısında sölener, ani GRT cümne kompaniyasının yayınında program-ların 75% gagauz dilindä lääzim yapı-lısin.

Biz, “Gagauz dilini kurtarmak için” Zakonun avtorları, teklif ederiz birkaç kendi inişiativamızı:

Uşak başcasına başlarkana uşak-ları aazdan testlemäk. Uşak lääzim yaşına uygun annasın hem lafetsin ga-gauz dilindä. Sayêriz, ani bu koyacek anaları-bobaları o duruma, açan uşak-larlan gagauz dilindä lafetmää deyni onnara bir lääzimnik olacek.

Hazırlamaa uşak başçalarına dey-ni maasuz interaktiv oyunnarı, angıları havezlendirecek küçük uşakları oyun sırasında üüremmää gagauzçayı.

Predmetleri «Технологическое воспитание», «Изобразительное ис-кусство», «Музыкальное воспита-ние» avtonomianın üüretmäk kuru-luşlarında gagauz dilindä üüretmeyä geçirmää.

«Музыкальное воспитание» predmetin kurikulumuna yapmaa ana-liz, da bulmaa onda taa çok er gagauz türkülerinä, avaloruna, maanilerinä.

Komrat Devlet Universitetindä aç-maa maasuz online kursları, angılarında şkolaların üüredicileri hazırlanacak

yukarda sıralanan 3 predmeti gagauz dilindä götürmää.

Gagauziyanın Bilim-aaraştırmak Merkezinä bu 3 predmettä üürenmäk kiyatlarını çevirmää gagauz dilinä.

Gagauziyanın Bilim-aaraştırmak Merkezinä hazırlamaa hem düzmmää şkola için termin sözlüklerini, hazırlamaa industriya dallarında terminnerini hem da gagauz dili terminnerin elektronika bazasını.

Finans tarafindan stimulları kullan-maa o üüredicilerä, angıları yukarıda sıralanmış predmetleri gagauz dilindä götürecek.

Vermää finans yardımını gagauz kompozitorlara, angıları yazacek muzika yaratmalarını, düzmmää deyni uşaklar için türkülerin maasuz gagauz fondunu. Bu verecek kolaylık ölä dä aaz sayıda bulunan gagauz kompozitorlara açmaa eni yaratmak yollarını, kullanmaa onnarın becermeklerini hal-kimizin izmetinä, bununnan da barabar ilerledecek hem zenginndecek me-raklı tematikalı muzika materialının üüretmäk kurumlarının hem uşak başça-ların fondlarını.

Finans yardımını vermää Gagauziyanın teatrularına, deyni onnar uşaklar için repertuarın 80% gagauzça kur-sunnar.

Finans yardımını vermää gagauz yazıcılarına hem poetlara, angıları ha-

zirlayacek tematikalı material şkolala-ra hem uşak başçalarına.

Düzmmää üçdilli şablon ofıcial ki-yatlara, angıları kullanabilecek türlü sferalarda.

Halk Topluşun hem İspolkomun oturuşlarında gagauz dili lääzim ol-sun çalışma dili. Zakon proektimzdä neetleneriz açıklamaa bölä çalışmaya geçmäk etaplarını.

Sayêriz, ani bu inişiativa taa dolu, dooru hem faydalı olacek, eer onun düzülmesindä pay alarsa bilim adam-narı, üüredicilär, Gagauziya kurulma-sının temelindä duran insannar hem hepsi onnar, kim düşüner dilimizin yaarinkı günü için. Hazırız buluşmaa hem işletmää bu sorusu Komrat Devlet Universitetin, Gagauziya Baş üüredicilik upravleniyasının öndericilerinnän hem başka zaameçilerinnän.

Biz, bu inişiativanın avtorları, dia-loga açıkız, havezlän kabledecez, inceleyecez hepsi teklifleri, eni düzülmüş Zakon halizdän kurtarsın gagauz dili-mizi deyni.

Bu açıklamamız erleştirilecek Halk Topluşun saytında halktoplusu.md

Bizim elektron adresimiz: gagauz-dilikanon@gmail.com

Tekli ederiz hepsinizä, birleştirip kuvedimizi, barabar düzelim “Gagauz dilin kurtarılması için” Zakonun pro-ektini.

Совместное заявление руководства АТО Гагаузия относительно отказа Парламента РМ внести ряд законодательных поправок

Глава (Башкан) Гагаузии (Гагауз Ери) Ирина Влах и Председатель Народного Собрания Гагаузии Владимир Кысса совместно с депутатами Народного Собрания Гагаузии, членами Рабочей группы по обеспечению, в рамках конституционных норм, функциональности АТО Гагаузия и положений законодательства Республики Молдова об особом статусе АТО Гагаузия, Лейчу Г.Г., Кадын Г.Г., Чимпоеш С.К., Шошевой Н.Д. и Жековой Е.Ф., обсудив ситуацию, сложившуюся после отказа Парламента страны рассмотреть 2 июня 2017 года три законодательные инициативы Народного Собрания Гагаузии, с сожалением вынуждены констатировать, что:

- Народным Собранием Гагаузии были внесены законодательные инициативы в Парламент страны после того, как законопроекты о внесении соответствующих изменений и дополнений в Законы Республики Молдова «Об административно-территориальном устройстве РМ», «О местном публичном управлении» и в ст.27 закона «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагуз Ери)» прошли обсуждение, согласование и принятие в рамках совместной Рабочей группы Парламента Республики

Молдова и Народного Собрания Гагаузии;

- указанные законодательные инициативы явились результатом кропотливого труда членов Рабочей группы и поиска компромиссов со всеми представителями парламентских фракций и были одобрены представителями внешних партнеров Совета Европы и ОБСЕ, экспертами международной организации СМИ;

- создание указанной совместной Рабочей группы депутатов Парламента Республики Молдова и Народного Собрания Гагаузии, изначально предполагало формирование общей площадки для разработки депутатами серии законодательных инициатив, благодаря которым в молдавском законодательстве будут отражены полномочия и компетенция Гагаузии. Не ставилась и не ставится цель придумывать какие-либо новые полномочия для Гагаузии, а предполагалось создать правовые условия неукоснительного соблюдения имеющихся прав и полномочий АТО Гагаузия в соответствии с требованиями о приведении действующего законодательства страны в соответствие с нормами закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)»;

- отказ Парламента Республики Молдова рассмотреть указанные законодательные инициативы по на-dуманным причинам способствовал тому, что парламентская комиссия по юридическим вопросам, проявляя свою политическую ангажированность, преднамеренно проигнорировала требования части (1) статьи 110 Конституции Республики Молдова, предусматривающей, что «В администрации отношении территории Республики Молдова подразделяется на сёла, города, районы и Автономно-территориальное образование Гагаузия», приняла решение об исключении из законопроектов положений, выработанных совместной Рабочей группой депутатов. Эти действия расцениваются нами как деструктивные и провокационные, направленные на подрыв и ликвидацию деятельности совместной Рабочей группы;

- отказ Парламента Республики Молдова в рассмотрении законодательных инициатив был произведён несмотря на заверения Председателя Парламента г-на А.Канду в 2016 году в том, что законодательный орган страны в обязательном порядке примет указанные законопроекты в том виде, в котором они были со-glasovany депутатами-членами Ра-

бочей группы;- Республика Молдова, являясь гарантом исполнения полномочий АТО Гагаузия, закреплённых в законе Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)», наглядно продемонстрировала своё нежелание решать данный вопрос.

В связи с чем, считаем, что возникла необходимость обратиться к ОБСЕ, Совету Европы, Турецкой Республике и Российской Федерации с просьбой, наряду с Республикой Молдова, стать гарантами исполнения данного закона. Исходя из вышеизложенного, обращаемся к Парламенту Республики Молдова с просьбой: в кратчайшие сроки рассмотреть и принять все три законодательные инициативы в представленной редакции, выработанной совместной Рабочей группой депутатов Парламента Республики Молдова и Народного Собрания Гагаузии.

В случае игнорирования нашей обоснованной просьбы мы будем вынуждены обратиться в Народное Собрание Гагаузии с предложением о созыве чрезвычайного заседания Народного Собрания Гагаузии для принятия кардинального стратегическо-go решения в связи со сложившейся ситуацией.

Zinovya DUŞKOVA “Nautilus Book Awards” ödülüünü kabletti

Kongaz küyündä duan anılmış rus yazıcıyası Zinovya DUŞKOVA literatura ururunda Amerika Birleşik Devletlerindä verilän “Nautilus Book Awards” ödülüünü kabletti. Bu yıl “Nautilus Book Awards” ödülleri 19-cu kerä verildi.

Bu ödüllerin «Религия и духовность» bölümündä gümüş medali verildi Zinovya DUŞKOVA'nın “The Call of the Heart” kiyadına (rusça adı «Листы Сада Майтреи: Зов Сердца»).

Zinovya DUŞKOVA duudu 1953-cü yılın Orak ayın (iyül) 19-da Kongaz küyündä. Onbir yaşında geçti yaşamaya Çuvaşıyeye. Sora genä döndü Moldovaya. İşledi Odesada, Nahodka hem Vladivostok kasabalarında. 40-tan zeedä kiyadin avtoru.

Yazıcı olarak birkaç kerä Ana Vatanına geldi, burada kendi yaratmak yolunu annatti hem Gagauziya biblioteklarına kendi kiyatlarını baaşladı.

Wikipediyan açıklama: “Nautilus Book Awards” – ежегодная награда за книги в жанре социальной и экологической справедливости. Основанная в США в 1998 году, она считается «крупной» книжной наградой и была присуждена известным авторам, включая Далай-ламу, Дипака Чопру, Барбару Кингсолвер, Тиц Нат Хан, Эми Гудман, Чарльза, Принца Уэльского и Десмондского Tutu”.

I-ci dünnä cengindä pay alannar için kiyat

Hederlez ayın (may) 24-dä, Komrat Devlet Universitetinde, KDU bibliotekasının çalışmalarının, oldu prezentasya Svetlana KAPANCI'nın «Гагаузы и болгары Бессарабии в Первой мировой войне 1914-1918 гг.» ki-yadına, ani annadər I-ci dünnä (imperialistischesiy) cengi (1914-1918 y.y.) için hem aklılık gagauların pek saklı bir istoriya sayfasını.

Kiyadin avtoru Svetlana KAPANCI açıkladı, ani “bu kiyadı hazırlamaa neeti yokru. Ama açan 2013-cü yilda başlattı proekti «Восстановление и сохранение памяти об участниках Первой мировой войны 1914-1918 гг. из Гагаузии – «Память забытой войны», annadı, ani iş pek maanali hem geniş bir iş.

Canabisi bildirdi, ani danışmış “Russkiy mir” Fonduna yardım için, da buradan gelän yardımnan hem insannaın, devletin, cümmə kuruluşların katkisinnan bu kiyadı hazırlamaa becermiş.

Kiyadin tanıtımında KDU bibliotekasının başı Vera ÇİMPOEŞ bildirdi, ani maasuz bu prezentasya için hazırlandı sergi da.

Prezentaşıyada pay aldılar bilim hem kultura insannarı, yazıcılar, istoriada üüredicilär, cümmə insannar.

Not. I-ci dünnä cenginä Basarabiya guberniyasından 300 000 kişidän zeedü insan alındı.

“Bozbey tamızlıı” kiyadı ikincilää tiparlandı

Geçennerdä, artık ikincilää, tipardan çıktı valkaneşlika Mariya KÖSEnin kiyadı “Bozbey tamızlıı” hem bu kiyadın prezentaşıyası Gagauziyanın “Pötr DRAGNEV” regional bibliotekasında oldu.

Kiyadin avtoru Mariya KÖSE Gagauziyada pek bilinän bir insan. Canabisi var Gagauz Respublikasının kurucularından en aktiv olan birisi, 1990-cı yıllarda gagauzların patriotik akıntısının mayasıdı.

Mariya KÖSE bildirdi, ani “Bozbey tamızlıı” kiyadın temelindä durêr valkaneşli bay Tanas BOZBEYin annatmaları, ani aklılık gagauların 1940-1950 yıllarında güç hem zor yaşamamasını, represiyaları hem Sibirä kaldırmalarını.

Kiyat ilk kerä tiparlandı 2015-ci yilda avtorun yakınına parçasının Ozaman basıldıyo 40 taane (*bak: http://anasozu.com/mariya-kosenin-bozbey-tamazlii-kiyadi/*). Bu kerä kiyadın tirajı 500 taane hem basıldı o, Gagauziya İspolkomun kararına görâ, gagauz halkın parçasının.

Bibliotekada “Bozbey tamızlıı” kiyadın tanıtımda, avtoran hem onun senselelerindän kaarä, söz tuttular Moldova Parlamentin deputati Födor GAGAUZ, Valkaneş kasabasının primarı Viktor PETRİOGLU, kiyadın redaktoru Pötr ÇEBOTAR, kultura Upravleniyanın başı Mariya SEMENOVA, gagauz dili üürdicisi Lidiya BAURÇULU.

Prezentaşıyaya katıldılar başka gagauz yazıcıları da, üüredicilär, bibliotekacilar hem cümmə insannar.

PATRETTÄ: (soldan) Mariya KÖSE, Födor GAGAUZ hem Viktor PETRİOGLU.

KVNda Gagauziyanın “Las-Kongaz” komandası 3-cü eri aldı

Moldovanın regional KVN Ligasının 2017-ci yıl sezonun 1/4 finalindä Gagauziyanın “Las-Kongaz” (Kongaz Todur ZANET teoretik liyeyi) komandası 3-cü eri aldı.

Kalan erleri aldılar komandalar: Tiraspol'dan “Malenykaya strana” – 1-ci er; Kişinevden “Vozrast esty” – 2-ci er; Belştan “Sbornaya severa” – 4-cü er.

“Las-Kongaz” komandası Moldova KVN Ligasının 1/4 final oyunnarın gelsin deyni, sponsorluk ettilär Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyası hem Kongaz primariysi.

Stepan Dimitrieviç ESİR

larda Gagauziya Halk Topluşun başı.

Stepan ESİR duudu 1950-ci yılın Orak ayın (iyül) 16-da Kongaz küyündä.

Başardı Moldovanın Taul sovhoz-tehnikumunu hem Kişinev çiftçilik Institutunu.

İşledi agronom, sovhoz-zavod direktori, kolhoz predsedateli.

Gagauziya Halk Topluşunda dört kerä deputat oldu.

2002-ci yilda Halk Topluşun Başkanı ayrıldı hem dört yıl bu urda çalıştı.

Topracu ilin olsun!

Kirez ayın 15-dä, 67-ci yaşında ölü Stepan Dimitrieviç ESİR, biznesmen hem 2002-2006 yıld-

Başlangıçlan gimnaziya klaslarına – kiyatlar parasız

Moldova Pravitelstvosu aldı karar, ani, başlayıp bu yıldan beeri, Moldova'nın şkolalarında başlangıç hem gimnaziya klaslarında üürençilär üürenmük kiyatlarını parasız kabledeceiklär.

Taa ileri Moldova Konstitutiya Sudu aldıyo karar, ani bu iş läätzim olsun paralı. Ama bu karar Konstitutiyyaya ters gidärdi, zerä Moldovanın Konstitutiyyasına görâ Moldovada başlangıç hem orta üürenmük läätzim parasız olsun.

Kişinev aeroportuna kasabadan trolleybus gidecek

Başlayıp Kirez ayın (iyün) 27-dän Kişinev Halklarası aeroportuna, taxidän hem marşrutkadan kaarä, olacek kolayı trolleybuslan da gitmä.

Kişinev primaryası açıkladı o trolleybusun kasabadan aeroportadan yolunu: “1989 yılın 31 avgustu” sokaa – “Puşkin” sokaa – “Ştefan çel Mare” bulvari – “Çuflă” sokaa – viaduk – “Daçıya” bulvari – Halklararası aeroport.

Geeri marşrut bölä: Halklararası aeroport – “Daçıya” bulvari – viaduk – “Çuflă” sokaa – “Ştefan çel Mare” bulvari – “Bénulesku Bodoni” sokaa – “1989 yılın 31 avgustu” sokaa.

“Çocuk dünnäsi” açıldı diil salt çocuklara, ama kızlara da

Hederlez aym 24-dä Valkaneştä açıldı uşaklara deyni “Çocuk dünnäsi” adlı bir kafe, angısında var uşaklara deyni oynamak kompleksi da.

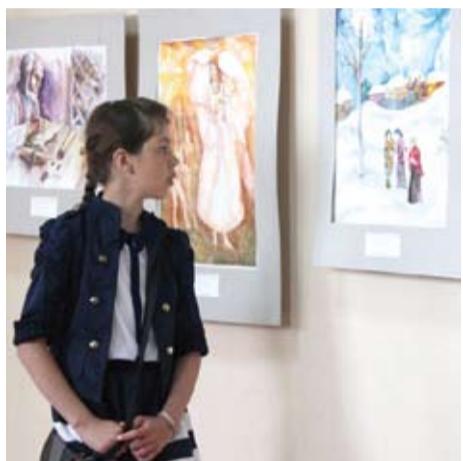
Bakmadaan ona, ani kafenin adında yazılı, ani bu kafe sade çocuklara deyni, orada kızlara da er bulunacak.

Hazırladılar bu kafeyi hem onu açtılar iki insan – Anna hem Kristina, bidirer sayt <http://www.vulcanestim.com/>.

“Çocuk dünnäsi”nda uşaklara deyni var iki oynamak bölümü – 2 yaşına kadar uşaklara hem 3-12 yaş arası uşaklara deyni. Analara-bobalara deyni da burada dinnenmä erleri yapılı.

Uşak resimci şkolalardan körpä resimcilerinin sergisi

Kirez aym (iyün) 1-dä, bütündünnä “Halklararası uşakları korumak Günü” çerçevesindä, Gagauziyanın Regional resim Galereyasında açıldı Gagauziya uşak resimci şkolalarından körpä resimcilerin «Ha nymu k maçmepcmey» sergisi.

Sergidä var nicä görmää üzden zeedä resim, angıları yapılı çeşitli yaratmak kaluplarına görä.

Artık adetä döndü o iş, ani serginin açılışında kısa bir konçertlän kendi ustalını gösterdilär Komrat A. Valkov uşak muzıka şkolasının ürengi muzikantları da.

Serginin aşılışında uşakların önünde

nasaat ettilär Çadır uşak resimci şkolasının direktoru Födar DULOGLU, Valkaneş uşak resimci şkolasının direktoru Pötř FAZLI, Regional resim Galereyasının direktoru Nina PEEVA, kultura hem turizma Upravleniyanın başı Marina SEMENOVA.

Not. Sergi Kirez aym 30-dan sürecek.

Körpä resimciyka Mariya DOYKOVA

Mariya DOYKOVA ürener Komrat Tretyakov teoretik liçeyindä hem da Komrat Mihail Çakir kolecında resimcili kavrêr. Ona bu urda pek çok yardım eder kolecin resimciliktä üredicisi Natliya Dimitrievna DEÇEVA.

Mariya DOYKOVA pek talentli hem sıcak canni bir uşak. O talentını hem can sıcaklığını da kendi resimlerindä kullanêr.

Açan düdüklär düdüler, ama daullar urulmêér

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Kaç aulumuzda artık can-cun yok?!

Bu evlerdä hepsindä nezamansa yaşamak kaynardi, uşak sesleri işdilärdi,

şenniklär olurdu, adetlerimiz hem sıralarımız bakılırdı, masallarımız annadılrdı, türkülerimiz çalınırdı. Şindi neredä onnar, neredä kaldılar? Yok – herersi çolluk-pıstiyalık!

Nekadar istärsalar tribunalardan baarisinnar, ani gagauzlar için kuruldu hem yaşêr Gagauziya! Nekadar istärsanız sölesinnär, ani Gagauziya da yaşamak hem gelecek var. Yok!

Bunnarın yok cuvabını bu yukarıdaki patretlär verer. Kimä deyni kuruldu Gagauziya, kimä orada yaşamak hem gelecek var bu patretlär cuvap verer.

Todur ZANET

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM - 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Simarlamak No: 2804.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com